Instanța de fond: Judecătoria ***** sediul Rîșcani (jud. Violeta Chisilița)
Dosarul nr. 3a-1321/24 (2-23067245-02-3a-11112024)

Republica Moldova
Curtea de Apel Centru
D E C I Z I E

27 mai 2025 mun. *****

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al
Curţii de Apel Centru

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Cașcaval Andrei şi Bostan Angela
Grefier Mazurchevici Maria

Judecînd în şedinţă publică, cererea de apel declarată de Valeriu Starîș asupra hotărârii Judecătoriei ***** sediul Rîșcani din 13 iunie 2024, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de Valeriu Starîș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

C o n s t a t ă:

Obiectul acțiunii, circumstanţele cauzei:

La data de 11 mai 2023, Valeriu Starîș a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Casei Națională de Asigurări Sociale solicitând:

- anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale a sec. Râșcani, mun, ***** privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, înregistrată cu nr. 2101 din 23 martie 2023, precum și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nr.*****din 14 aprilie 2023 privind respingerea cererii prealabile;

- a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova (Casa Teritorială de Asigurări Sociale a sec. Râșcani a mun. *****) în vederea emiterii unui act administrativ individual prin care să-i fie recalculată vechimea în muncă reieșind din certificatul nr.34/17-1039 din 23 februarie 2023, eliberat de către Inspectoratul național de securitate publică al Inspectoratului General al Poliției.

- a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova (Casa Teritorială de Asigurări Sociale a sec. Râșcani, mun. *****) în vederea emiterii unui act administrativ individual privind recalcularea pensiei stabilită anterior (20

martie 2009), în corespundere cu prevederile art.61 alin.(2) din Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a milităroilor și a persoanelor din corpul de comandă și trupele organelor afacerilor interne, în mărimea stabilită la art.14 lit.a) din legea menționată - 75% din sumele respective ale soldei, începând cu 2 februarie 2023, cu aplicarea coeficientului de indexare anuală.

- a incasa de la Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova (Casa Teritorială de Asigurări Sociale a sec. Râșcani, mun. *****) în beneficiul reclamantului cheltuielile ce urmează a fi suportate în legătură cu examinarea prezentului caz.

În motivarea acțiunii, Valeriu Starîș a indicat că, în perioada anilor 1986-2009, a activat în diferite funcții în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

La 20 martie 2009, la cererea personală, a încetat raportul de serviciu, fiindu-i stabilită pensie pe linia MAI, în corespundere cu prevederile Legii nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

La 23 decembrie 2011, s-a reîncadrat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, având statut de funcționar public cu statut special și a activat până la 2 februarie 2023, după care, la cererea personală, a încetat raportul de serviciu în corespundere cu prevederile art.38 alin.(l) lit. c) din Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie).

A menționat că, la 1 martie 2023 s-a adresat cu cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale a sec, Râșcani din mun. ***** în vederea recalculării pensiei stabilită anterior, în corespundere cu prevederile art.61 alin.(2) din Legea nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Drept răspuns la adresarea respectivă, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sec, Râșcani, mun. ***** i-a oferit, prin intermediul serviciilor poștale, Decizia privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, înregistrată cu nr.2161 din 23 martie 2023, făcându-se referire la Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

Reclamantul a mai indicat că, nefiind de acord cu decizia menționată, în temeiul art.164 și 165 din Codul administrativ, a depus o cerere prealabilă la organul emitent (Casa Teritorială de Asigurări Sociale a sec, Râșcani, mun. *****), prin care a solicitat anularea deciziei respective și efectuarea recalculării pensiei stabilite lui anterior (20 martie 2009), în conformitate cu prevederile art.61 alin.(2) din Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

La 19 aprilie 2023, prin intermediul serviciilor poștale, a primit la domiciliu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, prin care a

fost informat despre respingerea cererii prealabile, invocîndu-se faptul că actul administrativ emis de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale a sec. Râșcani, mun. ***** nr.2101 din 23 martie 2023 ar corespundere legislației în vigoare.

Reclamatul a mai indicat că, potrivit art.68 din Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, funcționarul public cu statut special beneficiază de pensie în condițiile Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. Prezenta lege stabilește condițiile de asigurare cu pensii a cetățenilor Republicii Moldova: militari ai Forțelor Armate, colaboratori ai Serviciului de Protecție și Pază de Stat, ofițeri de informații și securitate, persoane din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, persoane din efectivul de comandă suprem și colaboratori care îndeplinesc serviciul special prin contract în cadrul Centrului Național Anticorupție, funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, pensionari din rândul militarilor forțelor armate, al organelor securității statului, al persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, al persoanelor care au îndeplinit serviciul militar sau special prin contract în cadrul organelor similare anterioare celor nominalizate, inclusiv ale fostei U.R.S.S., și familiile acestora.

Totodată, articolul 61 alin.(2) din Legea prenotată prevede expres că pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculate după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

Conform art.19 alin.(l) din aceiași lege, funcționarii publici cu statut special pot deține funcții publice cu statut special până la atingerea următoarelor limite de vârstă: 50 de ani - pentru subofițeri; 55 de ani - pentru ofițeri, cu excepția gradelor de chestor, chestor-șef și chestor general, pentru care limita de vârstă este de 60 de ani.

Indică reclamantul că, a făcut parte din categoria „Ofițeri”, deținând gradul special de comisar - șef și, respectiv, limita de vârstă, conform normei legale menționate mai sus, a constituit 55 ani, care a împlinit-o la 17 februarie 2020. Prin urmare, din data de 17 februarie 2020 până la 2 februarie 2023 a activat peste limita de vârstă, fiindu-i prelungit raportul de serviciu, de către angajator, de 4 ori: prin Ordiniie Inspectoratului General al Poliției nr.***** din 15 decembrie 2020, nr.*****. din 20 decembrie 2021, nr.219 ef. din 3 mai 2022 și, respectiv nr.337 ef. din 21 iunie 2022 .

Totodată, menționează că, pct.63 din Decizia Curții Constituționale nr. 188 din 8 decembrie 2021 specifică următoarele: „Mai mult, Curtea observă că dreptul la

recalcularea pensiei reclamă nu doar faptul că persoana să fi acumulat 25 ani de vechime în muncă, ci și să fi împlinit vârsta de aflare în serviciu, iar printr- o decizie a angajatorului să i se fi prelungit termenul de aflare în serviciu ”.

Consideră reclamantul că, decizia privind respingerea cererii în stabilirea pensiei nr.2101 din 23 martie 2023, emisă de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale a sec. Râșcani, mun. ***** prin care s-a refuzat de a-i fi recalculată pensia și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.*****din 14 aprilie 22023 prin care a fost informat despre respingerea cererii prealabile, ca fiind ilegale. Respectiv, conform art.61 alin.(2) din Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, pensia stabilită anterior (20 martie 2009) urmează a fi recalculată.

În drept, reclamantul și-a întemeiat acțiunea pe dispozițiile Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Decizia Curții Constituționale nr. 188 din 8 decembrie 2021, art.art. 189, 195, 206, 207, 208, 209, 212, 218, 224 alin.(l) lit.b) din Codul administrativ, art.5, art.7 și art.94 din Codul de procedură civilă.

Hotărîrea instanței de fond ce constituie obiectul apelului:

Prin Hotărârea Judecătoriei ** sediul Rîșcani din 13 iunie 2024, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de Valeriu Starîș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani nr. ***** din 13 martie 2023 privind refuzul reexaminării pensiei, deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. *****din 14 aprilie 2023 emis la soluționarea cererii prealabile, obligarea recalculării pensiei ținând cont de vechimea în muncă suplimentară, în mărime de 75% din soldă, începând cu 02 februarie 2023, cu aplicarea coeficientului de indexare anuală.***

Verificarea admisibilității apelului:

În dezacord cu soluția hotărârii instanței de fond, la 18.06.2024, Valeriu Starîș, a contestat-o cu apel.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanţei de apel.

La caz, din materialele cauzei rezultă că, hotărîrea instanţei de fond a fost pronunţată public la 13 iunie 2024, iar cererea de apel nemotivată a fost depusă la

18 iunie 2024. Prin urmare, Completul judiciar constată că, apelul a fost depus în interiorul termenului prevăzut de legislator.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată.*

În speță, hotărârea motivată a fost notificată apelantului la data de 13 octombrie 2024 (f.d.63), iar motivarea apelului a fost depusă la 08 noiembrie 2024, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărîrii atacate cu apel:

În susținerea apelului, apelantul a reiterat argumentele de fapt și de drept indicate în acțiunea depusă, menționând că, prima instanță eronat a conchis asupra netemeiniciei revendicărilor formulate în cererea de chemare în judecată, consideră hotărârea instanței de fond neîntemeiată și pasibilă casării.

Argumentele participanţilor invocate în cadrul judecării apelului:

În ședința de judecată, apelantul Valeriu Starîș a susținut integral argumentele invocate în cererea de apel, solicitând admiterea acestuia, în baza motivelor de fapt și de drept invocate, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

Reprezentantul intimatei Casa Națională de Asigurări Sociale, în şedinţa instanței de apel nu s-a prezentat din motive necunoscute, deşi a fost înştiinţat legal despre locul, data şi ora examinării cauzei, despre motivele neprezenței nu a informat instanța de apel, nu a înaintat cereri de amânare a ședinței sau de examinare în lipsa lor, motiv din care, pornind de la reglementările art.239 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absenţa acestuia.

Audiind participanții prezenți la proces, studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că, apelul declarat de Valeriu Starîș este neîntemeiat și urmează a fi respins, cu menţinerea hotărârii Judecătoriei ***, sediul Rîșcani din 13 iunie 2024, reieșind din următoarele considerente.**

Aprecierea instanţei de apel a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil speţei:

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.*

Potrivit dispoziţiilor art.219 alin.(1), (3) Cod administrativ, *(1) Instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.*

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, *examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii-* ***respinge apelul.***

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.*

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239 – 241 Cod de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Materialul probatoriu administrat de la dosar, denotă următoarea stare de fapt:

<u>În fapt:</u>

Materialele cauzei și a dosarului administrativ atestă că, începând cu 20 martie 2009, Valeriu Starîș este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă conform Legii nr.1544/1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor Afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri stabilită de Ministerul Afacerilor Interne, în proporție de 70 % din suma soldei și o vechime în muncă de 25 ani 05 luni și 25 zile (f.d.1 dosar administrativ).

Conform certificatului nr.34/17-1039 din 23 februarie 2023, eliberat de Inspectoratul Național de Securitate Publică, lui Valeriu Starîș i-a fost calculată o vechime în muncă totală de 34 ani, 02 luni, 03 zile (f.d.60 dosar administrativ).

Din aceste considerente, la 01 martie 2023, reclamantul, Valeriu Starîș a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sector Rîșcani, mun.***** o cerere pentru reexaminarea pensiei în vederea recalculării pensiei pentru vechime în muncă stabilită anterior (f.d.35 dosar administrativ).

La data de 22 martie 2023, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sector Rîșcani, mun.*****, a emis decizia de respingere a cererii reclamantului, fiindu-i comunicat că temei legal pentru recalculare nu este, or, dreptul la pensie apare odată după eliberarea din serviciu iar Legea nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie după o eventuală reangajare în serviciu (f.d.36, dosar administrativ).

La data de 05 aprilie 2023, Valeriu Starîș a contestat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani, mun.***** prin cererea prealabilă adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale prin care a solicitat revizuirea deciziei și acordarea pensiei recalculate din momentul concedierii ținând cont de salariul calculat pe parcursul unui an înainte de eliberare și de vechimea totală în muncă de 34 ani, 02 luni și 03 zile (f.d.65, dosar administrativ).

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. *****din 14 aprilie 2023 emis la examinarea cererii prealabile, reclamantul a fost informat că, în conformitate cu prevederile art.2, alin.(1) din Legea nr. 1544/1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au dreptul la pensie, li se stabilește pensia după eliberare din serviciu. Potrivit art. 61 alin.(1) recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor Afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua

pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a legii citate. Alin.(2) Din Legea nr. 1544/1993, pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculate după trecerea lor în rezervă sau în retragere. Astfel, temei de anulare a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani, mun. ***** ***** din 22 martie 2023, nu este. (f.d. 72-73 dosar administrativ)

Manifestînd dezacordul cu răspunsul primit, la 11.05.2023, Valeriu Starîș a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune.

Admisibilitatea acțiunii:

Prevederi relevante ale Codului administrativ:

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ*

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ*

(1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare);

Reieșind din cerințele formulate în cererea de chemare în judecată, rezultă că, acțiunea reclamantului este una în obligare.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.

Ținînd cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art.191 alin.(1) Cod administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei *****, sediul Râșcani, or obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ în obligare a fost înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat*

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 10. *Actul administrativ individual*

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. *Categoriile actelor administrative individuale*

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

Instanța de apel remarcă că, actele administrative contestate – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani nr. ***** din 13 martie 2023 privind refuzul reexaminării pensiei și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. *****din 14 aprilie 2023 de examinare a cererii prealabile – sunt acte administrative individuale defavorabile pentru reclamant, acesta fiind destinatarul deciziilor contestate.

Articolul 19. *Cererea prealabilă*

Cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.

Articolul 162. *Scopul procedurii prealabile*

(1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

Articolul 208. *Respectarea procedurii prealabile*

(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, se atestă că Valeriu Starîș a respectat procedura prealabilă.

Prin răspunsul nr.*****din 14.04.2023, CNAS a respins cererea prealabilă (f.d. 72-73 dosar administrativ).

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea în obligare înaintată de Valeriu Starîș la 11.05.2023, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cît și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

<u>Referitor la fondul acțiunii.</u>

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 224. *Hotărîrile instanţei de judecată*

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

f) respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e).

Prin Hotărârea Judecătoriei ***** sediul Rîșcani din 13 iunie 2024, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de Valeriu Starîș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani nr. ***** din 13 martie 2023 privind refuzul reexaminării pensiei, deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. *****din 14 aprilie 2023 emis la soluționarea cererii prealabile, obligarea recalculării pensiei

ținând cont de vechimea în muncă suplimentară, în mărime de 75% din soldă, începând cu 02 februarie 2023, cu aplicarea coeficientului de indexare anuală.

Judecând cauza în ordine de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că soluția fondului este una întemeiată, urmând a fi menținută, din considerentele ce vor fi expuse în continuare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ (în vigoare la data inițierii procedurii administrative):

Legea privind sistemul public de pensii, nr. 156-XIV din 14.10.1998:

Articolul 1. Obiectul şi scopul legii

(1) Prezenta lege stabileşte cadrul legal al funcţionării sistemului public de pensii, precum şi interacţiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale şi cu alte mecanisme statale de protecţie socială a populaţiei.

(2) Scopul prezentei legi constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil şi sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii.

Articolul 2. Dreptul la pensie

(1) Dreptul la pensie îl are persoana care îndeplineşte condiţiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Dreptul la pensie este imprescriptibil.

Articolul 5. Stagiul de cotizare

(1) În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.

(2) Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sînt:

a) perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus;

a^1) perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condiţiile Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993.

Articolul 8. Venitul mediu lunar asigurat

(1) Baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei.

(1^1) Valorizarea reprezintă indexarea venitului mediu lunar asigurat realizat începînd cu 1 ianuarie 1999, reieşind din coeficientul de creştere a salariului mediu pe economie din perioadele contributive pînă la anul precedent anului de stabilire a pensiei. Coeficienţii de valorizare pentru fiecare an se aprobă de Guvern în fiecare an la 1 aprilie.

(2) Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuţiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuţii stabilite prin lege pentru aceste

perioade şi numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul al venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr.1, parte integrantă a prezentei legi.

Articolul 9. Categoriile de pensii

În sistemul public, se acordă următoarele categorii de pensii:

a) pensie pentru limită de vîrstă;

b) pensie de dizabilitate;

c) pensie de urmaş;

d) pensie specială;

e) pensie anticipată pentru carieră lungă.

Articolul 11. Dreptul de opţiune

(1) În cazul în care asiguratul îndeplineşte condiţiile pentru obţinerea mai multor categorii de pensii, el poate opta pentru o singură categorie.

(2) Pensionarului în drept să obţină o altă categorie de pensie i se acordă această pensie de la data depunerii cererii şi documentelor necesare.

Articolul 15. Condiţiile de stabilire a pensiei pentru limită de vîrstă

(1) Pensia pentru limită de vîrstă poate fi stabilită la împlinirea vîrstelor standard de pensionare prevăzute la art.41, cu condiţia realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani.

(2) Asiguratul care, la împlinirea vîrstei standard de pensionare, nu are stagiul minim de cotizare prevăzut la alin.(1) are dreptul la alocaţie în condiţiile Legii nr.499 din 14 iulie 1999 privind alocaţiile sociale de stat pentru unele categorii de cetăţeni.

(3) În cazul în care, la împlinirea vîrstei standard de pensionare, asiguratul nu îşi exercită dreptul la pensie, la stabilirea pensiei se va lua în considerare stagiul de cotizare realizat la data solicitării.

Articolul 53. Calcularea pensiei pentru limită de vîrstă

(1) Pensia pentru limită de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 şi începînd cu 1 ianuarie 1999.

(2) Pensia pentru limită de vîrstă se calculează, conform prevederilor art.16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total."

(2^1) În cazul în care, începînd cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această dată este mai mic de 5 ani, pensia acestuia i se calculează conform formulei redate în anexa nr.4.

(3) În cazul în care cuantumul pensiei calculate în condiţiile alin.(2^1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime prevăzut la art.12, pensia minimă se determină în condiţiile art.16 alin.(2)–(3).

[Art.53 modificat prin Legea nr.290 din 16.12.2016, în vigoare 01.01.2017]

Conform art.1 alin.(1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor Afacerilor interne, militarii care satisfac serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele Afacerilor interne.

Conform art.2 alin.(1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu.

Aliniatul (2) al aceluiași articol statuează că, persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art.13 lit.a) din prezenta lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.

Potrivit art. 7 în coroborare cu art. 48 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, familiilor lor care au concomitent dreptul la diferite pensii de stat li se stabilește o singură pensie, la alegerea lor. Pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

În conformitate cu art. 13 lit. a) și 14 lit.a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, în vigoare la momentul stabilirii pensiei pentru vechimea în muncă, militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani. Pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani (art. 13 lit. a)): pentru o vechime în muncă de 20 de ani - 50 procente iar pentru

cei pensionați la limită de vârstă sau din motive de boală- 55 procente din sumele respective ale soldei; pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

La caz, Completul judiciar reține că, apelantului Valeriu Starîș i-a fost stabilită pensie pentru vechime în muncă de 25 ani 05 luni și 25 zile, în proporție de 70 % din salariu de care ultimul a beneficiat.

Raportînd cadrul legal precitat la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, reține că, instanța de fond corect constatat că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani, mun. *****, ***** din 22 martie 2023 prin care i-a fost refuzat reclamantului, Valeriu Starîș în recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedieri este legală și întemeiată.

În speță, reieșind din situația de fapt, se reține că, deși reclamantul, în anul 2011 a fost reangajat în cadrul organelor afacerilor interne (f.d. 43 dosar administrativ), aceasta circumstanță nu poate constitui drept temei pentru stabilirea/recalcularea unei noi pensii pentru vechime în muncă, prin includerea la stabilirea acesteia a vechimii de muncă obținute în perioada de timp 23.12.2011 – 02.02.2023, realizată după data obțineri dreptului la pensie pentru vechimea în muncă. Totodată, dreptul la pensie pentru vechimea în muncă apare o dată, și anume, după eliberarea din serviciu cu dreptul de recalculare în condițiile legii.

Potrivit art.61 alin.(1) al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Prin urmare, instanța de fond just a concluzionat că, la caz, nu au fost stabilite careva temeiuri de anulare a deciziilor contestate, reclamantul eșuând să probeze temeinicia revendicărilor sale, după cum indică art. 93 Cod administrativ.

În circumstanțele descrise supra, prima instanță întemeiat a apreciat ca neîntemeiate pretențiile formulate de Valeriu Starîș în acțiunea depusă.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Completul judiciar concluzionează că, argumentele expuse de către Valeriu Starîș în cererea de apel sunt lipsite de

substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală şi întemeiată, în corespundere cu art. 130 CPC.

Prin prisma acestor constatări, Completul judiciar concluzionează că la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor părții apelante a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către apelant poartă caracter pur formal.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru notează că dosarul nu conţine vreun element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul de Contencios Administrativ conchide a respinge apelul declarat de Valeriu Starîș şi a menţine hotărârea Judecătoriei ***** sediul Rîșcani din 13 iunie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru

D E C I D E :

Apelul declarat de Valeriu Starîș, ***se respinge.***

Se menține hotărîrea Judecătoriei ***** sediul Rîșcani din 13 iunie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Președintele completului,

Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Cașcaval Andrei

Bostan Angela